

МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ: ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ (МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

**Приймаченко
Дмитро
Володимирович,**

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та митного права Академії митної служби України

**Прокопенко Віктор
Валерійович,**

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»

У статті досліджується правова природа та зміст поняття «митні формальності», що містяться в міжнародно-правових актах (митних конвенціях, двосторонніх міждержавних, міжурядових угодах України з іншими державами в галузі митної справи) і Митному кодексі України. Здійснено порівняльний аналіз досліджуваного поняття. Обґрунтовується теза, що митні формальності становлять собою сукупність дій, здійснюваних посадовими особами митної служби та іншими учасниками митних правовідносин з метою спрощення і гармонізації митних правил і процедур.

Ключові слова: митне право, митне законодавство, митні формальності, митні процедури, митне оформлення, митний контроль.

В умовах формування та розвитку митного права як комплексної галузі в національній системі права питання створення власного понятійно-категоріального апарату є досить актуальним. Проблема визначення основних понять та їх змістовна характеристика є однією з найбільш складних як з погляду загальної теорії права, так і з погляду визначення принципів засад регулювання та функціонування окремих галузей права, зокрема які перебувають на стадії формування.

Як відомо, одним із критеріїв виокремлення галузі права є кодифікований акт, який виконує інтегративну роль (носія) сукупності нормативно-правових приписів, що здійснюють правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із переміщенням через митний кордон товарів і транспортних засобів. Для митного права таким стрижневим актом є Митний кодекс України (далі – МК України) [1]. З моменту свого прийняття 1991 року і до його останньої редакції (2012) галузевий кодифікований акт містить значну кількість норм-дефініцій, які виконують головним

чином орієнтаційну та інформаційну функцію у правовому регулюванні митних правовідносин, допомагаючи застосовувати ті норми митного права, в яких використано відповідні категорії та поняття.

Разом із тим фахівці в галузі митного права та практичні працівники неодноразово відзначали значну кількість вад термінологічного характеру як у попередніх, так і в чинній редакції МК України, – як з погляду формальної логіки, так і юридичної техніки [2; 3]. Крім того в контексті євроінтеграційних процесів, які наразі активно реалізуються в Україні, особливої актуальності набувають питання імплементації та застосування в галузі митно-правового регулювання понятійно-категоріального апарату, що використовується в міжнародних актах (конвенціях, угодах, договорах).

Значна кількість публікацій, присвячених проблемам застосування термінів і понять у митному праві та митному регулюванні, свідчить про небайдужість та зацікавленість науковців і практиків у наближенні вітчизняного митного законодавства до міжнародних стандартів (це насамперед І. Бережнюк, Є. Додін, А. Мазур, І. Міщенко, П. Пашко, С. Терещенко, І. Федотова та ін.). Водночас дослідження поняття «митні формальності», яке використовується в низці міжнародних митних конвенцій, ратифікованих Україною, і яке вперше було нормативно закріплено в п. 29 ст. 4 нової редакції МК України, залишилося поза увагою вчених і практиків. Зважаючи на те, що це поняття є одним із системо-

утворювальних у правовому регулюванні митних правовідносин, і той факт, що наразі відсутня єдність думок щодо його змісту та обсягу, актуальним є дослідження його правової природи. Метою статті є дослідження поняття «митні формальності» у міжнародних конвенціях та угодах й аналіз можливості його застосування у вітчизняному митному законодавстві.

Наразі одним із важливих завдань реформування митної служби є приведення національного митного законодавства до міжнародних правил, норм, стандартів, у зв'язку з чим за останні роки було підготовлено декілька законопроектів, зокрема «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» (№ 8130 від 18 лютого 2011 р. [4]; № 8130-1 від 4 березня 2011 р. [5]). Як впливає з їх пояснювальних записок, метою та завданням законопроектів є приведення МК України відповідно до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур і до Конвенції про тимчасове ввезення, а також з метою імплементації в національне законодавство Рамкових стандартів безпеки Всесвітньої митної організації.

З прийняттям нової редакції МК України [1] митне законодавство в цілому було приведено відповідно до міжнародних актів у сфері митного регулювання. Уперше в галузевому кодифікованому акті до термінології національного митного законодавства було внесено поняття «митні формальності». Фактично ще на стадії оприлюднення законопроекту щодо змін

і доповнень до МК України в адміністративно-правовій літературі розпочалася дискусія, яка триває й донині, щодо співвідношення таких понять, як «митні правила», «митні процедури», «митні режими», «митні формальності». З огляду на мету роботи спробуємо дослідити правову природу та зміст поняття «митні формальності» у міжнародних конвенціях, угодах.

Ключовим моментом у дослідженні митних формальностей є його аналіз у контексті Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція 1973 р.) [6], до якої Україна у встановленому порядку також приєдналася [7].

Відповідно до п. Е9F16 р. 2 «Визначення понять» Загального додатку вищезазначеної Конвенції митні формальності – це сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і митною службою¹ з метою дотримання вимог митного законодавства. При цьому обов'язково слід звернути увагу на п. Е5F9 цього ж розділу (митне оформлення – це здійснення митних формальностей, необхідних для випуску товарів у вільний обіг, з метою внутрішнього споживання, експорту чи переведення під інші митні режими) та п. Е7F3 (митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються митною службою з метою забезпечення дотримання митного законодавства). При цьому залишається відкритим питання щодо співвідношення цих понять.

¹ У тексті використовуються ті терміни, які застосовуються у нормативних актах, що аналізуються (*митна служба, митниця, митні органи, митна адміністрація*).

З одного боку, назва розділу 3 загального додатку «Митне оформлення та інші митні формальності» начебто свідчить про те, що митне оформлення є різновидом митних формальностей. Отже, якщо вони не тотожні, то які ще елементи крім митного оформлення включають у себе митні формальності?

З іншого боку, ознайомлення зі змістом цього розділу дозволяє встановити, що при митному оформленні декларанти, уповноважені особи, посадові особи митної служби вчиняють низку різних за характером дій, спрямованих у підсумку на переміщення товарів через митний кордон. По-перше, перед поданням декларації на товари декларанту дозволяється здійснювати огляд товарів і брати зразки (проби). По-друге, безпосередньо саме подання, реєстрація та перевірка декларації на товари. По-третє, перевірка товарів, тобто проведення операції з фактичної перевірки товарів силами митної служби з метою встановлення відповідності характеру, походження, стану, кількості та вартості товарів даним, наведеним у декларації на товари (фактично здійснення митною службою митного контролю). По-четверте, випуск товарів, тобто товари, зазначені в декларації, випускаються після прийняття рішення не проводити їхню перевірку за умови, що не було виявлено жодних правопорушень; представлено ліцензії на ввезення чи вивезення або будь-які інші необхідні документи; представлено всі дозволи, що стосуються конкретної процедури; сплачено всі мита та податки або вжито необхідних заходів для забезпечення їхньої сплати.

Отже, аналіз розділу 3 загального додатку Кіотської Конвенції дозволяє дійти висновку, що поняття «митні формальності» включає в себе сукупність дій, вчинення яких спрямовано на здійснення не тільки митного оформлення, але й митного контролю та сплати мита, податків, тобто здійснення митних процедур.

Крім того обов'язково слід звернути увагу на спеціальні додатки до цієї Конвенції, в яких також використано поняття «митні формальності». Так, у р. 1 «Митні формальності, які передують представленню декларації на товари» Спеціального додатку А мова йде про ввезення товарів на митну територію, обов'язки перевізника, представлення товарів митній службі та розвантаження. Відповідно до п. Е3./F.2 митні формальності, що передують представленню декларації на товари, – це всі операції, які здійснюються відповідною особою та митною службою з моменту ввезення товарів на митну територію до моменту розміщення товарів під митний режим. Аналіз положень цього розділу Спеціального додатку А дозволяє припустити, що під митними формальностями слід розуміти дії, операції, які здійснюються, по-перше, митною службою щодо прийняття рішень відносно ввезення та доставки товарів до місця призначення, представлення товарів митній службі; по-друге, відповідною особою щодо обов'язку перевізника доставити товари до призначеного митною службою місця та розвантажити їх. Отже, митні формальності – це знову сукупність дій, здійснення яких спря-

мовано на досягнення юридично значущого результату.

Крім того, наприклад, відповідно до п. Е1./F.2 р. 1 «Випуск для вільного обігу» Спеціального додатку В випуск для вільного обігу – це митний режим, який передбачає, що ввезені товари отримують статус товарів у вільному обігу на митній території після сплати всіх необхідних звинних мит і податків та виконання всіх необхідних митних формальностей. Це положення зберігається і для характеристики інших митних режимів, регламентованих у Спеціальному додатку В.

На користь позиції щодо того, що митні формальності – це дії, виконання яких зумовлено реалізацією певних процедур, свідчить 4 стандартне правило розділу 1 «Пасажири» Спеціального додатку J. Відповідно до нього за умови дотримання відповідних процедур митного контролю пасажирам, які в'їжджають до країни чи виїжджають із неї на своїх транспортних засобах особистого користування, дозволяється виконувати всі необхідні митні формальності, не залишаючи транспортних засобів, використовуваних ними для пересування.

У розділі 2 «Поштові відправлення» спеціального додатку J для цілей цього розділу використовується таке поняття: митні формальності щодо поштових відправлень – це всі операції, здійснювані зацікавленою стороною та митною службою стосовно поштових відправлень, які включають оформлення поштових відправлень, пред'явлення митній службі, стягнення мита та податків. Тобто в цьому розділі митні

формальності включають в себе дії, які здійснюються з метою митного оформлення поштових відправлень, митного контролю, а також обкладення податками, зборами. Аналогічне трактування митних формальностей міститься і в інших розділах цього додатку.

Таким чином, розробники Конвенції під митними формальностями мають на увазі сукупність дій, здійснюваних як посадовими особами митної служби, так й іншими учасниками митних правовідносин, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон держави.

Ще одним наріжним каменем у системі митного регулювання є Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (далі – Конвенція МДП) 1975 р. [8], учасницею якої є Україна [9]. Головною метою цієї Конвенції є сприяння поліпшенню умов міжнародного перевезення вантажів і спрощення та гармонізація адміністративних, зокрема прикордонних, формальностей у галузі міжнародних перевезень. В окремих її статтях також використовується поняття «формальності». З огляду на предмет правового регулювання цієї митної конвенції, вочевидь, мова йде про митні формальності.

У контексті аналізу змісту норм Конвенції МДП слід зазначити, що формальності в галузі міжнародних перевезень стосуються як гарантійного об'єднання, власника книжки МДП, перевізника, так і співробітників митниць. Гарантійне об'єднання виконує такі формальності (дії): ви-

дачу бланків книжок МДП; сплату належних ввізних або вивізних мит і зборів, а також будь-яких відсотків за прострочення, які можуть належати відповідно до митних законів і правил країни, в якій виявлено порушення у зв'язку з операцією МДП; несе відповідальність не тільки за вантажі, перераховані в книжці МДП, а також за будь-які вантажі, які не були зазначені в цій книжці і містяться в запломбованій частині дорожнього транспортного засобу або у запломбованому контейнері.

Щодо власника книжки МДП, то цей учасник митних правовідносин мусить виконати такі формальності (дії): отримати та заповнити книжку МДП; скласти маніфест; бути присутнім при вантаженні, відправленні вантажу.

Перевізник як суб'єкт міжнародних перевезень виконує такі формальності (дії): отримує свідоцтво про допущення транспортного засобу, контейнеру від компетентного органу; приймає до перевезення вантаж; представляє книжку МДП разом із дорожнім транспортним засобом, складом транспортних засобів або контейнером (-ми) у кожній митниці місця відправлення, у кожній проміжній митниці та в кожній митниці місця призначення; у разі випадкового ушкодження в дорозі митних пломб і печаток або загибелі, ушкодження вантажу перевізник мусить негайно звернутися до митних органів, якщо такі містяться поблизу, або у протилежному випадку – до інших компетентних органів країни, у якій він перебуває; доставляє вантаж до митниці призначення.

Митні органи, відповідно до приписів Конвенції МДП, при здійсненні митних процедур відносно товарів, що переміщуються через митний кордон за правилами міжнародних перевезень із використанням книжки МДП, здійснюють крім традиційних дій такі формальності: по-перше, видають за встановленою процедурою допуск до перевезень на умовах Конвенції МДП; по-друге, видають свідоцтва про допущення транспортного засобу до таких перевезень; по-третє, здійснюють митне оформлення вантажу та у виняткових випадках застосовують митний огляд.

Таким чином, у Конвенції МДП поняття «формальності» передбачає здійснення певних дій як відповідних осіб (гарантійного об'єднання, власника книжки МДП, перевізника), так і співробітників митниць. Причому останні здійснюють ці дії з метою як здійснення загальнообов'язкових митних процедур (митного контролю, митного оформлення), так і забезпечення дотримання відповідними особами вимог міжнародної конвенції (видання допуску до таких перевезень і свідоцтва про допущення транспортного засобу до міжнародних перевезень). Отже, за Конвенцією МДП, митні формальності – це дії, які слід здійснити для отримання певного юридично значущого результату.

У Конвенції «Про тимчасове ввезення» від 26 червня 1990 р. (Стамбульська конвенція) [10], до якої Україна приєдналася 24 березня 2004 р. [11], також використовується поняття «митні формальності». У статті 15 цієї Конвенції зазначено, що «кожна з Договірних Сторін зводить до мінімуму митні

формальності, які стосуються пільг, передбачених цією Конвенцією...». Можемо припустити, що «кожна з Договірних Сторін зводить до мінімуму дії, які стосуються пільг, передбачених цією Конвенцією...». Ці митні формальності (дії) стосуються отримання від митних органів попереднього дозволу, застосування пільг щодо тимчасового ввезення окремих категорій товарів відповідними особами та встановлення заборон і обмежень, які випливають з національних законів і нормативних актів.

Незважаючи на те, що в Стамбульській конвенції прямо не вказується на такі митні процедури, як митний контроль та митне оформлення (на відміну від обкладання податками і зборами або звільнення від них), дослідження норм цієї Конвенції дозволяє дійти висновку, що ці дії вчиняються в процесі реалізації зазначених митних процедур. Наприклад, у ст. 13 Конвенції зазначено: «режим тимчасового ввезення може бути припинений оформленням товарів для внутрішнього використання, якщо обставини це виправдовують і якщо це дозволяє національне законодавство, за умови відповідності умовам і формальностям, які застосовуються у таких випадках». Або в ч. 1 ст. 14 Додатку А Конвенції вказано, що «якщо очікується, що операція тимчасового ввезення перевищить термін чинності документів на тимчасове ввезення через неспроможність власника вивезти товари (зокрема транспортні засоби) протягом такого терміну, асоціація, що видала ці документи, може видати документи, що їх замінюють.

Такі документи подаються для контролю митним органам Договірних Сторін, яких вони стосуються...».

У Рамкових стандартах безпеки та спрощення міжнародної торгівлі Всесвітньої митної організації [12] (далі – Рамкові стандарти ВМО), запроваджених митною службою України [13], використовується термінологічне поняття «імпорتنі та експортні формальності». Зазначені митні формальності можуть бути використані митними адміністраціями з метою застосування «моделі митних даних» ВМО для реалізації митних процедур.

Поняття «митні формальності» досить часто застосовується в двосторонніх міжнародних договорах міждержавного та міжурядового характеру між Україною та іншими державами у сфері митної діяльності. Наприклад, в Угоді між Україною та Словацькою Республікою про співробітництво і взаємодопомогу в галузі митної справи, яка ратифікована Законом України від 12 липня 1996 р. (п. б ст. 2) [14], зазначається, що договірні сторони вживають усіх необхідних заходів, щоб завдяки тісному співробітництву їх митних служб було полегшено виконання митних формальностей у міжнародному сполученні між двома країнами.

У міжурядових угодах України про співробітництво та взаємодопомогу в митних справах з такими державами, як Азербайджан [15], Вірменія [16], Грузія [17], Казахстан [18], Молдова [19], Таджикистан [20], Узбекистан [21], також використовується поняття «митні формальності». Зазначимо, що вищезазначені між-

урядові угоди є стандартними і ст. 3 у них передбачає спрощення митних формальностей. У цій статті зазначено, що, по-перше, митні служби: а) вживають за взаємною згодою необхідних заходів для спрощення митного оформлення; б) визнають митні забезпечення (пломби, відбитки печаток, штампів) і митні документи одна одної, а за необхідності застосовують власні митні забезпечення на товари, що переміщуються. По-друге, товари та транспортні засоби, які слідують транзитом, звільнюються від митного догляду, за винятком випадків, коли є підстави вважати, що їх ввезення, вивезення і транзит заборонені згідно із законодавством Сторін або є наявним митне правопорушення.

Таким чином, і в цих угодах до змісту поняття «митні формальності» вкладено здійснення передусім дій, спрямованих на спрощення митних процедур.

У глосарії міжнародних митних термінів, опублікованому Всесвітньою митною організацією, під митними формальностями розуміють усі операції, що мають здійснюватися особами, яких це стосується, і митною службою з метою дотримання митного законодавства. У примітці до цього визначення вказується, що крім митних формальностей, пов'язаних з різними митними процедурами, вони можуть включати формальності, пов'язані з фітосанітарними, ветеринарними, імміграційними, валютними нормами і нормами, які стосуються ліцензування [22]. Варто звернути увагу на можливість широкого тлумачення цього терміна: розробники цього документа крім дій,

пов'язаних із митним оформленням, митним контролем, оподаткуванням переміщеного через кордони держав товару, припускають включення до цих формальностей здійснення дій щодо фітосанітарних, ветеринарних, імміграційних, валютних норм і норм ліцензування.

Значимо, що в деяких країнах світу, зокрема й в Україні, саме на митні адміністрації покладається здійснення заходів з дотримання деяких вищевказаних норм. Так, ще 2005 року з метою створення сприятливих умов і спрощення процедури контролю товарів під час переміщення через державний кордон України Кабінет Міністрів України затвердив Порядок здійснення попереднього документального контролю товарів у пунктах пропуску через державний кордон України [23], який визначає процедуру здійснення в пунктах пропуску через державний кордон України санітарно-епідеміологічного, ветеринарного, фітосанітарного, екологічного контролю та контролю за переміщенням культурних цінностей у формі попереднього документального контролю товарів, що ввозяться на митну територію України та згідно із законодавством підлягають зазначеним видам контролю. Здійснення такого контролю в пунктах пропуску через державний кордон покладено на митні органи України. Пізніше, а саме Законом України від 3 лютого 2011 р., до МК України було внесено зміни стосовно здійснення попереднього документального контролю митними органами [24].

Вважаємо, що включення дій, здійснюваних митними адміністра-

ціями, що стосуються перевірки документів з дотримання санітарних, ветеринарних та інших норм, до митних формальностей є цілком обґрунтованим кроком. Така ситуація лише сприяє забезпеченню безпеки та спрощення міжнародної торгівлі, що є пріоритетом у діяльності митних адміністрацій.

У контексті здійснюваного дослідження цікавим є досвід митно-правового регулювання в Європейському Союзі. Зasadничим документом у цій царині є Митний кодекс Співтовариства (Модернізований митний кодекс), який запроваджує загальні правила та процедури, що застосовуються до товарів, увезених на митну територію Співтовариства або вивезених з неї [25]. Відповідно до п. 8 ст. 4 цього Кодексу митні формальності – це всі дії, які мають бути виконані зацікавленими особами та митними органами з метою дотримання митного законодавства. Отже, у Кодексі чітко та однозначно визначено, що становлять собою митні формальності у трактуванні європейських законодавців. Прикладом, який підтверджує твердження щодо того, що митні формальності – це дії, є п. 2 ст. 106, згідно з яким митний орган, в якому подано декларацію або якому надано до неї доступ, виконує всі формальності для перевірки декларації, стягнення суми імпортного або експортного мита, що відповідає будь-якому митному боргу, та для проведення митного оформлення товарів.

У чинному національному митному законодавстві використовується поняття «митні формальності», тлумачення якого міститься в п. 29 ст. 4

МК України: це сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. З урахуванням цієї норми в МК України сформульовано поняття «митні процедури» – це зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей і порядків їх виконання (п. 21 ст. 4 МК України) [1].

Аналіз цих понять засвідчує, що поняття «митні процедури» ширше за своїм змістом за «формальності», адже включає в себе не тільки визначення необхідної сукупності дій, а й офіційно встановлений порядок їх здійснення. Вважаємо, що таке нормативне закріплення цих понять має припинити дискусію щодо їх співвідношення.

Така позиція законодавця підтверджується змістом розділу 6 МК України, де особливості переміщення і пропуску товарів через митний кордон України визначаються саме митними формальностями, а не митними процедурами, як це було в попередній редакції МК України. Тобто особливості переміщення і пропуску товарів через митний кордон України визначаються сукупністю специфічних дій, а не особливостями порядку їх виконання, який є загальним та уніфікованим незалежно від виду транспорту. З метою реалізації положень розділу 6 МК України було розроблено та запроваджено «Класифікатор митних формальностей, що можуть бути визначені за результатами застосування системи управління ри-

зиками» та інші відомчі класифікатори інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій [26]. У такому нормативному акті чітко визначено, які саме митні формальності (дії) застосовуються посадовими особами митниці при обранні тієї чи іншої форми митного контролю в межах здійснення митних процедур.

Таким чином, можемо дійти висновку, що в міжнародних актах поняття митних формальностей є уніфікованим, і ним позначається сукупність дій посадових осіб митних служб та інших учасників митних правовідносин, вчинення яких спрямоване на здійснення митних процедур (митного контролю, митного оформлення, сплати мита, податків тощо). Митні формальності здійснюються з метою забезпечення дотримання вимог митного законодавства.

Також можемо констатувати повну відповідність вітчизняного законодавства міжнародним нормам і стандартам, Митному кодексу Співтовариства та рекомендаціям ВМО у трактуванні таких понять, як «митні процедури», «митний контроль», «митне оформлення» та «митні формальності».

Наповнення МК України нормами-дефініціями прискорює завершення процесу формування митного права як самостійної галузі права комплексного характеру в національній системі права.

Окремі проблемні питання, що виникають у безпосередній діяльності посадових осіб митних служб та інших учасників митних правовідносин,

зумовлені насамперед не вадами правового регулювання, а недосконалим механізмом реалізації норм митного законодавства та окремими суб'єктивними чинниками.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // Офіційний вісник України – 2012. – № 32. – Ст. 1175.
2. Міщенко І. В. Митний кодекс України: проблеми термінології / І. В. Міщенко // Митна справа. – 2010. – № 5. – С. 3–5.
3. Мазур А. В. Основний кодифікований акт у галузі митної справи (пошук нормативно-правової моделі) / А. В. Мазур // Митна справа. – 2010. – № 6. – С. 32–38.
4. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України: проект Закону України від 18 лютого 2011 р. № 8130 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF69U001.html.
5. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України: проект Закону України від 4 березня 2011 р. № 8130-1 Електронний ресурс. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=39843
6. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) від 18 травня 1973 р. // Офіційний Вісник України. – 2011. – № 71. – Ст. 2711.
7. Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур: Закон України від 5 жовтня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 48. – Ст. 476.
8. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14 листопада 1975 р. // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 3. – Ст. 138.
9. Про участь України у Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) 1975 р.: Закон України від 15 липня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 33. – Ст. 307.
10. Конвенція про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р. // Офіційний вісник України. – 2004. – № 36. – Ст. 2445.
11. Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення та Додатків А, В.1-В.9, С, D та E до неї: Закон України від 24 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 371.
12. WCO SAFE Framework of Standards [Electron resource]. – Mode of access: <http://www.wcoomd.org/en/topics/research/activities-and-programmes/~media/44CC67F66E7C48FC9834F3504F9D7C19.ashx>.
13. Декларація щодо впровадження Рамкових стандартів ВМО на національному рівні: наказ Держмитслужби України від 12 вересня 2006 р. № 772 «Про введення в дію рішення колегії Держмитслужби України від 12 вересня 2006 р.» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MK061279.html.
14. Угода між Україною та Словачкою Республікою про співробітництво і взаємодопомогу в галузі митної справи: Закон України від 12 липня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 44. – Ст. 221.
15. Угода між Урядом України і Урядом Азербайджанської Республіки про співробітництво у митних справах від 24 березня 1997 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 9. – Ст. 485.
16. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Вірменія про співробітництво і взаємодопомогу у митних справах від 7 січня 1994 р. // Офіційний Вісник України. – 2006. – № 24. – Ст. 1795.
17. Угода між Урядом України і Урядом Грузії про співробітництво у митних справах від 14 лютого 1997 р. //

Офіційний вісник України. – 2010. – № 13. – Ст. 648.

18. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Казахстан про співробітництво у митних справах від 17 вересня 1999 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 21. – Ст. 1181.

19. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво і взаємодопомогу в митних справах від 18 серпня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?code=498_400.

20. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Таджикистан про співробітництво у митних справах від 6 липня 2001 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 4. – Ст. 185.

21. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Узбекистан про співробітництво у митних справах від 5 грудня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – № 10. – Ст. 260.

22. Glossary of international customs terms. World Customs Organization [Electron resource]. – Mode of access: <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/resources/~media/949B39871CE147BAB2667EC6758F29C8.ashx>.

23. Про здійснення попереднього документального контролю товарів у пунктах пропуску через державний кордон України: Постанова КМ України від 13 квітня 2005 р. № 269 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 15. – Ст. 760.

24. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через митний кордон України: Закон України від 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 33. – Ст. 326.

25. Regulation (EC) No 450/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 laying down the Community Customs Code (Modernised Customs Code) // Official Journal of European Communities. – L 145/1-67 [Electron resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2008:145:TOC>.

26. Про затвердження Переліку відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій, і Порядку їх ведення: наказ Міністерства фінансів України від 29 травня 2012 р. № 623 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 60. – Ст. 2457.

Приймаченко Д. В., Прокопенко В. В. Таможенные формальности: правовая природа и содержание понятия (международно-правовой аспект).

В статье исследуется правовая природа и содержание понятия «таможенные формальности», содержащиеся в международно-правовых актах (таможенных конвенциях, двусторонних межгосударственных, межправительственных соглашениях Украины с другими государствами в области таможенного дела) и Таможенном кодексе Украины. Осуществлен сравнительный анализ исследуемого понятия. Обосновывается тезис, что таможенные формальности представляют собой совокупность действий, осуществляемых должностными лицами таможенной службы, другими участниками таможенных правоотношений с целью упрощения и гармонизации таможенных правил и процедур.

Ключевые слова: таможенное право, таможенное законодательство, таможенные формальности, таможенные процедуры, таможенное оформление, таможенный контроль.

Prymachenko D. V., Prokopenko V. V. Custom's formalities: legal nature and content concept (international legal aspects).

The article examines the legal nature and content of the definition «customs formalities» contained in international and legal acts (customs conventions, bilateral inter-governmental agreements between Ukraine and other countries in the field of customs) and Customs Code of Ukraine.

A large number of publications on the problems of the use of terms and concepts in customs law and customs regulations shows concern and interest of scholars and practitioners on the adaptation national customs legislation to the international standards.

The aim of the publication is examination of «customs formalities» definition in international conventions, agreements and analysis of its possible application in the national customs legislation.

It is established that the customs formalities notion is standardized in international acts and determines a set of actions of customs officials and other participants of customs relations, its commission is directed to the customs procedures (customs control, customs clearance, customs duties, taxes, etc.). Customs formalities are carried out to ensure compliance of the customs legislation's demands.

The article stated full compliance of national legislation with international norms and standards, the Community Customs Code and the recommendations of WCO in the interpretation of such terms as «customs procedures», «customs control», «customs clearance» and «customs formalities».

Filling of the CC of Ukraine with the standards and definitions accelerates the completion of the formation of the customs law as a complex area of law in the national legal system.

Some problematic issues that arise in the immediate activities of customs officials and other members of the customs legal relationships are not primarily conditioned with legal regulation's drawbacks but imperfect mechanism of implementation of the customs legislation's norms and some subjective factors.

Key words: customs law, customs legislation, customs formalities, customs procedures, customs clearance, customs control.

Стаття надійшла до редакції 08.10.2014